

*Бу кичик маж-  
муани муътабар  
Отам ва Онамнинг  
ёрқин хотирасига  
бағишлайман*

ЗУЛФИЯ

ШЕЪРЛАР

ЙИЛЛАР,  
ЙИЛЛАР . . .

Ғафур Ғулом  
номидаги  
Адабиёт ва  
санъат  
нашриёти.  
Тошкент—  
1975

Зулфия.

Йиллар, йиллар... Шеърлар. Т.,  
Адабиёт ва санъат нашриёти, 1975.  
112 б.

Ушбу тўплам таниқли шоирамиз Зулфиянинг кейинги икки-уч йил ичида ёзган энг янги шеърларидан дасталанди. Ҳар галгиларидек, бу китоб ҳам мухтарам ўқувчини эзгу туйғулар, сеҳрли куйлар, рангин камалаклар днёрига олиб киради.

Зулфия. Годы, годы. Стихи.

Ўз2

3  $\frac{70403-206}{352(06)-75}$  P—75

© Гафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти,  
1975

КАМАЛАК



## КАМАЛАК

Баҳор қўйнидаман,  
Йўл бўйидаман,  
Чексиз кенгликларнинг кўксида лола —  
Нақ анор доналар сочиқ яшнайти.  
Лола сайримизни бузиш ўйида  
Қуйиб берди жала,  
Тошди шалола,  
Табиат шу дам нақ ўктам, шум бола,  
Уфқдан уфққа кўприк ташлайди.

Мен-чи?

Менга кўприк ҳар недан керак:  
Лолаларни кўзга,  
Дўстлар танбеҳин  
Баҳор нафаси-ла нондай оламач.  
Не бахт!  
Янги йўлга чорлар камалак:  
Йўл — қўшиқ!  
Инсонлар қалбига тағни  
Янги қаҳрамонлик,

**Мўъжиза тафтин**

**Забт этмак азмида жўнаб қоламан.**

**Камалак!**

**Нақ бизнинг буюк эртадай**

**Энг суйкум,**

**Энг лузум,**

**Азиз эркадай**

**Жозиб!**

**Мен йўл бўйлаб ташлайман қадам:**

**Оҳиста олинган кинолентадай,**

**Нақ эртақдан чиққан ёрқин бекадай,**

**Яйраб, севги каби силжийман хушдам,**

**Шошмайман:**

**Тўрт атроф гўзаллигини**

**Илк чирой тарк этган жуссамга олиб,**

**Унинг етти иқлим кўрмаган рангин**

**Рухсорим,**

**Лабларим,**

**Кўзимга солиб,**

**Диллар аро ғовни бузиб,**

**Вайронлаб,**

**Энг эзгу сезгидай ярақлаб, сузиб**

**Кирган дилларимни ҳайрат, ҳайронлаб,**

**Қаҳ-қаҳлаб,**

**Ярақлаб,**

**Чақнаб бахт дардин**

**Қонларимга қуйиб оламан ёшлик!**

**Юраман!**

Утган йилларимни ўтмишга ташлаб:  
Гарчанд на сотқинлик,  
На бағритошлик,  
На риё доғидан зарра бор нишон!  
Бир қадар ҳорғинлик,  
Таъбда оғирлик,  
Ҳордиққа мойиллик туйғуси ғашлаб,  
Умрим кемирса ҳам  
Ҳаёт неъматидан тўқисман, шодон.

Юраман!  
Йўлларим ёзги қуёшдек!  
Йўлим — элим йўли,  
Элим — қуёш йўлин йўл деб билган халқ.  
Ҳар йил бир донами,  
Юз дона, майли,  
Улмаслик қасрига гишт қўйган ҳар вақт.  
Унинг камолоти,  
Яратишининг,  
Меҳнату ижод, шон таратишининг  
Қайновлари ичра пишмакдан сербахт —  
Ҳамоҳанг,  
Ҳамсалмоқ қўшиқлар битсам!  
Балки узоқ бундай мен ҳавасманд тахт,  
Лекин мен интилган юраклар қат-қат —  
Бирига бўлмаса — бирига кирсам!

Шукур, қалам ҳордиқ қилмайди талаб,  
Демак, менга ҳордиқ кексаликдай ёт.  
Ана,

Минг бир жилва билан чорлар камалак  
Ваъда қилиб қалбга тинчи йўқ ҳаёт!  
Ана, етти рангда  
Етмиш хил жило,  
Бири чорлар, аранг бир сирин очсам.  
Сирлар билан жангда  
Бир орзум сочсам,  
Мингги билан бойиб доvonлар ошсам,  
Дилдаги бўшлиқнинг барчаси ғойиб!  
Қўшиққа айлангич гўзаллик кезар,  
Уни ёлқин, жўшқин туйғулар безар.  
Эҳтирос,  
Истакни тутамлаб дилга  
Отсам,  
Ундан янграб сачраб чиқар шеър!  
Юрак-ла,  
Қўшиқ-ла интилсам элга,  
Менга энг мунис дўст бахш этар ҳар ер!

Кимнингдир бир оғиз танти иқрори,  
Кимнидир титратиб оғушлаган нур,  
Кимнингдир бир умр ўчмас дийдори.—  
Эмасми биз жон деб авайлаган кўр!

Бизнинг кўзимизда,  
Томирда,  
Қонда  
Шу жоду кезмаса недан ҳарорат?  
Билай:  
Қайдан чўлда олтин ундирган,



Дарёлар жilовин,  
Фазо яйловин,  
Забт этиб, мулк этган инсон яйровин —  
Янги оламдаги улкан матонат?  
Олдда ярқирайди менинг бош йўлим:  
Етти иқлим томон, етти йўл бўлиб.  
Еттига парчалаб биргина дилим  
Чақнаб чақмоқсимон,  
Жозиб ва сўлим,  
Чорлаб чақиради ажиб камалак!  
Етмиш жилвасида шошқиниб юриб,  
Етти жилғасида тошқиниб, тўлиб  
Бир талай қўшиқлар термоғим керак!

26.XII.73.

## УЗОҚЛАРДА БИР ҚУШ САЙРАЙДИ

Ерларда қор, атрофда ҳаво  
Чирсиллаб қотган.  
Деразалар ойнаси наво  
Торларин тортган.

Тун этагин судраб улгурмай,  
Сайрай бошлар қуш.  
Думбулгинам, қишга бўйсунмай,  
Қўшиқ кўрдинг туш?

Илк илҳомнинг қанд оташларин  
Сезиб томирда,  
Отдинг севги, соғинч тошларин  
Тоқат, сабрга?

Қор қаҳрига, кўтариб исён,  
Чиқдинг тонг маҳал.  
Бунда ҳам бор қишдан зериккан жон  
Баҳорга маътал.

Баҳор суви тарк этган танда  
Югурди қўшиқ,  
Чеҳрасига эриш оҳангда  
Куйлай кетди шўх.

Оловли ҳис бўлиб ширин дард,  
Тутди борлигин.  
Наврўзда куй, янги бахт қат-қат  
Ризқи борлигин.

Яна эсга солдинг, сайроқ қуш,  
Сайраб тонг маҳал.  
Ахир унга толен ёзмиш  
Куйлашни азал...

27.11.72.

## ЯНА БУГУН БАҲОРГА ЗОРМАН

Яна бугун баҳорга зорман,  
Ўз баҳорим каби шошқалоқ.  
Яна бугун баҳорга зорман,  
Кутавериб дил бўлди қадоқ.

Кел, тупроқни муз қобиғига  
Олган қишни бир гўрга ҳайда!  
Кутмоқ етди интиҳосига,  
Куй ниш урар қалб номли найда.

Куйми, ғамми, оромми, азоб,  
Не бўлса ҳам тўлғоғи оғир.  
Қалбдан,  
Тандан юлиб боб-боб,  
Ким бўлса ҳам туғади охир.

Баҳор — қўшиқ, таваллуд фасли,  
Бунда сенга чунон ҳам зор бор.  
Энг беозор туйғулар насли —  
Шеърларимга бир доя даркор.

Кел, дилди роқ қалбимни тўшаб,  
Бўгин, бўгинимга олайин.  
Фақат ўтинч:  
Нур,  
Шодлик қўшиб,  
Йўргаклаб ол, мунг бўлса найим.

29.11.72.

## Ш А Ф А Қ

Шафақ нури гўзал, дейдилар,  
Мен шафаққа келдим юзма-юз.  
Жилвалари зарҳал, дейдилар...  
Тонг мисоли тиндирмайди кўз.

Шафақ нури олис, дейдилар,  
Қўл узатсам тутар қўлимдан...  
Ҳароратдан холис, дейдилар,  
Оташ ўсар менинг йўлимдан.

Шафақ умри қисқа, дейдилар,  
Чўккан жондай ботар уфққа,  
Қолдиргани ғусса, дейдилар...  
Менинг жоним тўла қўшиққа.

Юрак заиф, идрок ҳукмдор  
Утган йўлга боқаман лоқайд:  
Қанча тошлоқ, жар, тепа, гулзор  
Утилганин билмабман кўп пайт.

Фақат битта ўкинч: қаламга  
Ўтган кунлар ўтказар ҳукм.  
Чап бергандай кўп лаззат менга,  
Ўтган қолиб иқболга юргум..

29.II.72.

## БИР ДАСТА ГУЛ КЕЛТИРДИ ҚИЗЛАР

*Ойдин Собирова хотирасига*

Бир даста гул келтирди қизлар,  
Кексаларнинг тушидай латиф  
Бир даста гул келтирди қизлар,  
Тонгдай оппоқ, қондайн ҳақиқ.

Бир даста гул келтирди қизлар,  
Орасига бир шеър яшириб.  
Гулни қўйдим гулдонга.

Ҳислар

Минг томиримда қуюн тошириб,  
Тўлқинига қуёш тўшади...

Уйноқ дил-ла ўқийман шеър:  
Дил тубида бўрон кўчади.

Мен зилзила кафтидаги ер  
Мисол...  
Бутун борлигим вайрон,  
Уталмаган бурчдан хижилман;



Шодлигингиз недан бир жаҳон,  
Недан Сизга шунча азизман?

Недан шунча муҳаббат, ардоқ,  
Фикр этмабман тантиқ эркангиз!  
Бари экан:

Сиз интилган тоғ,  
Бугундан оқ, дилбар эртангиз..

1.III.72.

## МЕН ТУҒИЛГАН КҮН

Бугун менинг туғилган куним,  
Мени туққан онам, Сиз қайда?  
Бедор ўтиб бормоқда туним,  
Бир оғриқ бор қон, жонда, пайда.

Туғилганман қайси соатда,  
Қанча муддат сиз егансиз дард?  
Қиз туғилиш дарди одатда  
Бўлган экан Сизда бешафқат.

Бугун менинг туғилган куним,  
Тўлғоқдаги ҳолингиз кўзда:  
Курси қучиб курашасиз жим,  
Қотма жусса гоҳ ўт, гоҳ музда.

Қора терда танҳо бошингиз,  
Лабингиз — дашт жўягидай қоқ.  
Оғзингизга тиқиб сочингиз,  
Танангизга соларлар тўлғоқ.

Беш болангиз дарча ортида  
Жонингизни қўриб ўтирган,  
Менинг отам қўшни отида  
Ким қайлардан доя қидирган?

Бор суякни чок-чокдан сўкиб  
Ичингизга сиғмай кетган мен,  
Танингизнинг тубига чўкиб,  
Чехрангизга энтиккан-да ме::;

Гоҳ дард тутиб, гоҳи у қочиб  
Кўзингиздан сачратган олов.  
Фақат азоб эшигин очиб,  
Чекинишга қўйган бўлсам гов;

Томирингиз бўйлаб кезганим,  
Тўққиз ою тўққиз кун уйғоқ.  
Беш ўғилнинг изиданлигим,  
Сизлар интиқ қизча туғилмоқ;

Юзингизни кўришга шошган,  
Кўзингизга кирмоқ бўлганим!  
Кўксингизга ташна лаб чолган,  
Сўзингизга муштоқ бўлганим;

Балки тандан қону ёшликни  
Сўрмоқликдан хижолатлигим?  
Юрагингиз бир қуёшликни  
Сезиб, жоним роҳатдалигим;

Гўзал қалбнинг тагида ётиб,  
Эзгу ҳиссингизда жўшганим.  
Ноёб идрок сеҳрига ботиб,  
Ухлоқ шеърга шогирд тушганим!

Ҳа, қонингиз, жонингиздаги  
Бир жаҳонни уқиб олганим,  
Барчасидан узилиш дарди  
Яқинликдан қўрқиб қолганим —

Бари учун,— жаҳаннамий дард  
Тўлғоғига отдим не муддат?—  
Мен билмайман!

Самовий бир мард,  
Жон туғувчи илоҳий қудрат —

Бўлганингиз онларга таъзим!  
Азоб учун умримдай узр..

Барин такрор этдим мен ўзим,  
Она бўлмоқ — азобли ҳузур...

1.III.72.

## ҲАЁТ БУ

Ҳаёт бу!

Инсонга кутишдир одат,  
Эртанинг бугундан жозибаси зўр.  
Туйнукда кутгандай чақноқ саодат,  
Келажак ҳар кимга кўринар ҳузур.

Ошиқма, ошиқма оромга!

Зотан

Бахту буюклигинг — бетинчлигингда.  
Ғафлатда карахт бир ўтган умрдан  
Нафратда ўртанган азоб ширин-да...

18.III.72.

## ҚУЁШ УЗИБ БЕР

— Мен қуёшдан узиб берай сенга бир парча,  
Юрагимдан узган сингари.  
Мен қуёшдан узиб берай сенга бир парча,  
Елғон бўлсин ўтнинг тингани.

Мен қуёшдан узиб берай сенга бир парча,  
Борлиғинга югурсин олов.  
Кўзларингда маҳв этгувчи у ёлқин чақнаб,  
Юзинг ёнсин гул каби лов-лов.

Кул, товуссиз қаққаҳангдан дурдай тишларинг  
Оқ чақнаши қамаштирсин кўз.  
Энг ярашиқ либосларда юрт кезишларинг —  
Эди қандай ўктам ва дилсўз!

Ёнар тоғдай ҳис, тоқатни ниҳол бир танда  
Олиб юрган мушкул онга қайт!  
Ёниқ эди севинч, ишқ ҳам дард-ҳижрон санда,  
Тоқ мисрали бўлганми ҳеч байт?!

Мен қуёшдан узиб берай сенга бир парча,  
Севинч, ёниш тори толмасин,  
Сен тотмаган шодлик, лаззат дунёда қанча,  
Сени билмай доғда қолмасин!..

— Йўқ!!!

Бир парча қуёшинга тўлмайди кўнгил,  
Сахий эсанг, борини тутқиз!  
Бир бор ноним ярим бўлган, кемтиклик мушкул,  
Доғи қолган, дилда чандиқ из.

Менга қуёш қанот учун, парвоз-чун зарур,  
Ахир кураш, бахтга лиқ жаҳон!  
Қўлдан тутиб қитъаларга етказсин ҳар нур,  
Тўкис, ёрқин куйга тўлсин жон!

Шеърларимда инсон бахти, океанлар кучи,  
Тоғлар матонати урсин барқ.  
Бўлса менинг куйимга ҳам чанқоқ ўқувчи  
Бўлсин қуёш шодлигига ғарқ.

21.III.72.

## ТУҒИШГАНЛАР

Қайда тугилганим билмаганимда  
Энг бахтсиз,

    энг басир одам бўлардим.

Инсон қадрин эъзоз қилмаганимда  
Қашшоқ,

    танҳоликда зиқна ўлардим.

Қайдан билар эдим:

    роҳатдан кечиб

Қанча тақдирларга ҳамроҳ бўлмоқ — бахт,  
Куйдириб,

    иситмас қуёшни ичиб,

Маҳкум ва нотавон

    музлаб ва қақшаб,

Умр кечирмайди ҳеч инсон бу вақт!

Бир чоғ тошни чақиб оташ олгандай,

Ўзи ғазабидан яратар чақмоқ,

Мақсад, истагидан олар тоғдай куч,

Ҳаёти йўлида кўради маёқ.

Етаклайди уни ишонч,

    кураш, ўч!



**Вақт!**

Бедард созанда созлаган тордай  
Зид, тигиз,

зуд, муттасил таранг,  
Тупроқ, нотинч дунё юкига нордай,  
Бир зайил силжийди беисён,

бежанг.

Силжир... Чопар ҳаёт номли зўр карвон!  
Шодлик,  
Мунг,

жанг бўлиб чорлар қўнғироқ,  
Бу тарз жангдан нилуфарлар юзлари алвон,  
Қонларга ғарқ бўлган чуқур излардан  
Гул эмас,

найзамас,  
етим қабрмас,

Ҳар халқ тилагидан яшнар бир байроқ.

Қайдан билар эдим,  
Қалбинг бўлса кенг  
Беш қитъа ва осмон ҳатто сенга тор  
Уйлар исканжалаб, тутқун қушга тенг  
Типирчилашингда қанча толе бор?

**Йўл!**

Нурдай, сочларим толасидан мўл,  
Йўлдошим,

рақибим,  
дард, қўшигим йўл.

Ҳар бири чорлайди бошдан тушмоққа.  
Ўзим-ку — бир зарра,  
улуғ қуёшнинг  
Толебахш нурига қорилган кукун,  
Ёйила оламан жамул тупроққа.

Севинчга — севинч-ла,  
Ҳавфга, жунбушга  
Кураш,  
исён билан кираман эрдай,  
Ёнаётган сувга,  
гўдакка, қушга  
Қафтимни тутаман халоскор ердай!

Дарёда ёнаман тоғдай сербардош,  
Зарра зафарига фарзанд сингари,  
Қувониб ўйнайман там-там бонгига.  
Бахтиёр боқаман  
кўзда севинч ёш,  
Қабила, халқларнинг кекса тақдири  
Узра отаётган янги тонгига...

Кўп болали уйда туғилдим, ўсдим,  
Кўп тилли бир халқни оға, ини деб,  
Ҳар ерда иззатга,  
рашкка кўмилдим,  
Туғишганлик тўкис ҳисси бўлиб зеб,  
Танимни иситган ёшлик, муҳаббат,—  
Қаламимдай даркор шу туғишганлар,



## Б У Л Ъ О Р И Я

Яшайсан,  
    қуёшга,  
                    шаббодага шодсан,  
Кўксинг,  
    кўзинг шошар янги умидга,  
Учқурсан,  
    булутдан баланд қўш қанотсан,  
Ғаввосдай шўнғийсан баҳри муҳитга.

Тўлқинга ёйилган сочдай гоҳ ўй тарқоқ,  
Гоҳ марҳум,  
    гоҳ тирик тортар чувитиб.  
Ҳамма ҳаёт сири —  
                    бахт сендагина ўтроқ,  
Уктамсан,  
    истасанг ич қуёшни эритиб!  
Нақ бирдан,  
    нақ ёнда янграйди музыка,  
Ҳаводай киради сеҳр иплари,

Тонглар тортганидай  
тортар ўзига  
Жонингда кезади ажиб ҳислари. .

Мен сенинг ерингда, гўзал Булғория,  
Гўё музиканинг сеҳрига тушдим.

Қуёш,

кўл,

ҳар қарич ер бир симфония,

Жаранг, шивир

ўти, меҳрида жўшдим.

Ҳар зарра,

Ҳамма хотира-ю,

ҳамма хаёлдан тортиб

Ўзи йўл бошлади,

эргашди имлаб.

Витошанг илк тутган шаффоф сув қолиб

Сени шимирардим қисим-қисимлаб.

Эшитган, билганим барин қилиб хижил,

Кўрганим, сезганим,

кутганим яшнар,

Юриб учрашганим,

қонган сари бу дил

Чашма лабидаги жайрондай ташна!

Музика ҳаводай,

тупроқ нафасидай,

Миллион ҳужайрамда минг тур жаранги,

Денгиз-осмон зангорлиги суюлмасидай.

Тупроқда тарих;  
жанг,  
зафар,  
бахт рангги.

Мен сени билганим,  
ёлғиз бир байт экан,  
Унта, йигирмата ўқилган китоб...  
Қадам етгач,  
ҳар бир қалб кўзи етган  
Ҳар зарра,

ҳар юрак очар янги боб.  
Музиканинг ёрқин,  
янги торларида  
Бугунги бахтиёр ўлка кезаман.  
Болқон гўзалининг  
беёш, тиниқ нигоҳларида  
Фарзанддай куй териб эркин сузаман.  
Қалбим кўз.  
қалбим ҳис,  
қалбим қўш қанот,  
Энг тирик, энг мунис,  
энг содиқ жисмим,  
Шодликдан ёрилмай,  
ғамдан солмай дод  
Ҳаммасига тиз чўк тантанада жим!  
Мени ердан хиёл кўтариброқ юр.  
Ҳар томчи қон тирик, бермайин озор.  
Бахту бахтсизликда ҳамдам,  
қўшиқларда жўр,

Булғор ва рус бунда ётгандир қатор...  
Эрк учун,  
ер учун,  
қардош бахти-чун  
Тўкилган қонмасми машҳур гулларинг?  
Ҳар қурбон бошини қуёшдан баланд  
Кўтармиш ташаккур бўлиб қўлларинг!..  
Тарихга юраман:

кураш,  
кўз ёш ҳалқоблари,  
Оёғимдан тошдай кетади тортиб.  
Лекин юз йилларнинг, дониш ноёблари  
Қолдирган дурлардан ифтихор ортиб  
Чиқаман!

Эрк, меҳнат фарзанди атроф  
Тонги қуёшсимон боқар чиройда,  
Ҳамма хўрликларни, ғафлатни топтаб.

**Булғория!**

**Музика сингари,**

толе сингари,  
Қон тўкиш, умрга кўз ёш тингани,  
Бахт яратиш учун меҳнат синггани,  
Юртда яшар, уни яна севгани —  
«Тангри жаннатидан туҳфа» бу жойда.

**Эрк, меҳнат,**

келажак фарзанди атроф  
Тонги қуёшсимон яшнар чиройда.

5.IV.72.

## НОКЕРАК ҲАЯЖОН

Нокерак ҳаяжон солма танимга,  
Солсанг бўйсунгуму ичимга ютгум.  
Қанча бўлди тандан мен узганимга  
Ҳамон йўлинг тўсмай, йўлингда кутгум.

Мен эккан бир боғсан, кирдинг ҳосилга,  
Энди ўз боғингни ўстирмоғинг фарз.  
Қанча иш, шодлик, дард, меҳр жо дилга,  
Уктамсан, умримча ҳар нега мен қарз.

Фақат ўтинаман, сенга ҳам бенаф,  
Нокерак ҳаяжон солма танимга,  
Қодир эсанг таним дардларин эт дафъ,  
Ярай зўр ризқ бериб яйратганимга!..

6.IV.72.



## БЕДОРЛИК

Уйқу қай чўлга кетди,  
Менга мерос этиб тун.  
Тун кайфимни тунд этди,  
Дардимга тамом ёт кун.

О, тун, сен менга ёвсан,  
Оз сахий бўлдинг менга.  
Лекин бесўз, асовсан,  
Ҳар куни дучман сенга.

Сен қўйнингда келтирган  
Турфа шодликка чек йўқ,  
Тунлардан сеҳр терган  
Қўлимга тез теккан ўқ.

Сени қарғаб, қарғишлаб  
Мен саҳарга чопаман,  
Тоқатни тишга тишлаб  
Излаб тонгни топаман.

Тонг бахтлилар жамоли-  
Симон кулиб кетаман,  
Зумда етиб заволи  
Яна сенга етаман.

Қасоскорман!  
Тунлардан  
Қун топмоқни этдим кашф.  
Қалбимдаги нурлардан  
Тун зулмати бўлар даф.

4.IV.72.

АЗИЗ  
ТУЙГУЛАР



## БАҲОР

### БАҲОР БЎЛМАСАЙДИ

Инсон кўзларида жон олар баҳор,  
Барча томирида унинг тўлқини.  
Ўтмишнинг беҳуда они каби қор.  
Без, бедард эриб кетар учқуни.

Инсон кўзларида жон олар баҳор,  
Ўйинқароқ гўдак сингари булут.  
Кўк қовоғи уюқ,  
ёрқин бир виқор  
Кишилар қалбидан боқар бўлиб ўт.

Баҳорнинг сеҳргар боқий чиройи  
Ёшу кекса кўнглин овлайди бирдак,  
Кўзгуни синдириб ташлар.  
Киройи  
Ҳар кишининг ёши бу фасл дилдак.

Ҳар нурга,  
ҳар қушга,  
ҳар куртакка шод

Бениҳоя яқин бўлади йироқ.  
Гўё сенсиз ҳосил бўлади барбод,  
Ҳар тикилган чигит кўксинг этар тоғ.

Баҳор бўлмасайди, одамзод албат,  
Узи кашф этарди, кашф этгандай бахт...

6.1V.72.

## НЕВАРА

*Улуғбекка*

Неварам қуюндай отилиб кириб  
Қаламим тагидан қоғозни юлар.  
Дамда варрак ясаб кўкка учириб,  
Изидан қоп-қора кўзлари юрар.  
Варрак тортар шекил, мурғакни куч-  
Оёқ тираб силтар дакани кибор  
Айрилиб қоғоздан, шеърдан ва ҳушдан  
Боқаман варракбоз жонга бахтиёр.  
Нақ бобоси сиёқ зиҳиндай тийрак,  
Кўкиш алангада ёнар сочу қош.  
Борлиғи эзгу бир ўт бўлса керак,  
Томирларда қонмас, кезади қуёш.  
Дака варрак тиниқ зангори фазо  
Тубига интилар, шўнғир нақ хаёл.  
Талпинган кўксингда, болакай, не бор,  
Сен иқболга, сенга не тутар иқбол?  
Невара бўлмаса, одамзод албат,  
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

## МАҶНУНТОЛ

Яланғоч дарахтлар ора мажнунтол,  
Шоир хаёлидай' латиф, серҳашам.  
Бутун новдалару танлари зилол,  
Шу ерда таваллуд топмиш илк кўклам.  
Зилол бу ёмғирнинг тагида бир чол  
Умр ва қиш юкларидан гўё олар дам.  
Юз-кўзида яйрар баҳорий хушҳол,  
Қифтга зилол толдан тўн ёпмиш кўклам.  
Мажнунтол йиғлоқи, боши хам дерлар,  
Қўлларин чўзган-чун тупроқ тафтига.  
Ҳаёт-чун, ҳусн-чун, ризқ-чун таъзим-ла  
Лабларин қўймоқчи сахий кафтига.  
Дарахт ҳам инсондай ердан олар жон,  
Инсон қачон ердан кетган узилиб?  
Мажнунтолда зилол шодлик бир жаҳон:  
Яшайди тупроққа садоқат бўлиб.  
Садоқат бўлмаса, одамзод албат,  
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

7.IV.72.



## НАЗДИМДА

Наздимда асаблар бўлмиш увада,  
Худа-беҳудага бўламан фиғон.  
Фитна, дағалликми фикрим чувалаб  
Шодлик оқимига ташлайди тўғон.  
Шўнғийман нокерак икир-чикирга,  
Шунча яшар кўзда қалқиб қолар ёш.  
Лекин онг, қалбдами дард билан бирга,  
Балқир отам изми, онамдаги дош.  
Отам пўлат букиб, омоч қуйгандай,  
Қоғоз узра мен ҳам юритаман омоч.  
Кўриқ қатламида бўстон туйгандай  
Дил ундар: «Заррама-зарра ҳамки, оч!..»  
Борлиғимни йигит қудрати қучар,  
Рухимга ойдаги бокиралик ёр.  
Ишлайман, қатламлар кўчкидай кўчар,  
Мен туйган бўстонлар чорлар сервиқор.  
Меҳнат бўлмасайди одамзод албат,  
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

31.VII.72.





Бу орзу,  
Бу умид,  
Бу эзгу уфқ,  
Менинг қад, қиёфам, қалбим кенглиги,  
Хотима йўлига ташланган тўсиқ,  
Яшаш ишқин мангуликка тенглиги.

Орзу бўлмасайди одамзод албат,  
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

3.VIII.72.



Қайноқ суйгум,  
Куйим,  
Совуқ жасадим,  
Она-Ватан, ўтинч, бағрингдан қўйма.

- Ватан бўлмасайди одамзод албат,  
Узи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

27.VIII.72.

## МЕН ЕРДА ТУҒИЛГАНМАН

Мен ерда туғилганман,  
Қушдай кесаман кўкни.  
Қуёшдан тўкилганман,  
Ушлай оламан ўтни.

Тақдирим тонгга эгизак,  
Гарчанд кўзим туимисол.  
Қўлда қаламим эшкак,  
Океандай чексиз хаёл.

Булутдан юксакликда  
Бита оламан шеър.  
Кирар учқур какликдай,  
Илҳом бўлиб Она ер.

Гулхандай яшнайти тонг,  
Тонгдай ҳар нарса нурли.  
Нурдай сөрқувонч,  
сербонг  
Шу ерда инсон умри.





## МАКТАБ ОЧИЛДИ

Янги мактаб битди қишлоғингизда,  
Бугун очилади катта эшиги.  
Шод юрак ва гуллар қучоғимизда,  
Олдинда илмнинг нурли бешиги.

Янги мактаб — янги шодлик сингари  
Қучоғига чорлар сизни, ўғил-қиз.  
Бунга қуёш кирган сиздан илгари,  
Нурин ташлаб кетган сизларга юлдуз.

Мақтабингиз гўё колхоз кафтида,  
Атрофда кенг дала—жаннатмисол боғ.  
Шамолу қуёшнинг қайноқ тафтида  
Меҳнаткаш қўлида яшнаган тупроқ.

Мактаб давримиздай ажиб дунёга  
Сизни олиб кирар муаллим, меҳр,  
Ер бўлгач кўзингиз илму зиёга,  
Қай фан ўз домига этмайди сеҳр?

Ким билади, бу кенг дарсхоналарда  
Не-не ниятингиз топади камол.  
Сизнинг онгингизда афсоналардан —  
Гўзалроқ истиқбол очади жамол.

Боғбон ардоғида ўсгандай ниҳол,  
Усасиз меҳрибон, нурсимон қўлда.  
Умр томирига берувчи завол,  
Ўтмиш зулмати йўқ сиз кирган йўлда.

Бўлур дилга қанот, мақсадга машъал,  
Ленин алифбосин нурли сабоғи.  
Янги боғбонларга ҳамиша маътал,  
Санъату меъмору маърифат боғи.

Биз улгурмаган ишлар — сизларга муштоқ,  
Янги соҳибларин кутар келажак.  
Сизнинг қўлингизда бу она тупроқ,  
Бизлар ололмаган ҳосил беражак.

Бу қаср қурилган сизларга атаб,  
Яйраб, яшнаб ўқинг, олингиз таълим.  
Кутар она каби меҳрибон мактаб,  
Отадай талабчан, азиз муаллим!

1. IX. 72.

## **ОРАДА САҲИФА ҚОЛИБДИ БҮМ-БҮШ**

**Ёзардим.**

**Асабу фикрим савалаб,  
Варақлабман нафис дафтарим дағал.  
Бўш саҳифа қолмиш.  
Қалб тубин кавлаб,  
Тимдалайди энди ахтариб ғазал.**

**Уртада саҳифа қолибди бўм-бўш,  
Нақ ёшлик — кексалик уфқлари ора.  
Оро йўл — гўёки жароҳатли тўш,  
Гоҳ битиб, очилиб тургучи яра.**

**Оро йўл... Мен ўтган ҳаётнинг мўли,  
Ўчли меҳнатларнинг ёрқин довруғи,  
Энг жонли куйларнинг тўқилган йўли,  
Етим муҳаббатнинг ўчмаган чўғи.**

**Оро йўл..  
Бир жоннинг минг бир тоифа  
Тўқислик,**



## **БЎРОН ҚУЧОҒИДА...**

Бўрон қучоғида қолдим бир оқшом,  
Табиат ва қалбим ичра тўпалон.  
Нақ илк бор май тўла сипқаргандай жом,  
Бир қанотим ором,  
Биттаси тугён.

Тўлқинга ташланган кемадай қалқиб,  
Қудратли, меҳрли қирғоқ излайман.  
Бўронни қўзғатган боисни олқиб,  
Борлиғим юлқиган қўлни сизлайман:

Олинг, оёқларим ерга тегизмай,  
Қаёққа учсангиз, шу ёққа учай.  
Қалбим, хаёлимдан қулочлар ясаб,  
Ҳеч ким қучолмаган чақмоқни қучай.

Унинг парчаловчи мудҳиш ўтидан  
Хаёлдан ҳам эзгу яратай қўшиқ.  
Яшин дарахтининг олов ҳуснидан  
Ернинг лабларига сочилсин учиқ...

Қани, авжга кўтар бор жазавангни,  
Юз томондан силта изғириқ қамчинг.  
Танам бўйлаб ҳайда ўт аравангни,  
Дўл бўлиб ёғилсин ҳаётбахш томчинг.

Юлқи ва тортқила!  
Бос бошларимдан,  
Билай, яна етар неларга кучим.  
Бахт ёнлаб ўтган у гул ёшларимдан  
Қолдимикан ҳеч не, азиз ўқувчим?

Ултирибман бўрон ичра сервиқор,  
Мен суянган токнинг сирқирар занги.  
Иккимизда бир хил пўлат чидам бор:  
Изтироб меваси,  
Шодликнинг ранги!

Бўронсиз юрак-ла ўлардим карахт,  
Бўронсиз табиат кўки яшинсиз.  
Насиб бўлмаганда шеъриятдай бахт,  
Қашшоқ ўтар эдим йироқ, яқинсиз.

25.IV.73.

## МЕН УТГАН УМРГА

Ҳаёт китобимни бехос варақлаб,  
Мен ўтган умрга ачинмай қўйдим.  
Табассум ўрнида кулдим чарақлаб,  
Суйиш керак бўлса — телбача суйдим.

Кийганим ипакми,

читми ё кимхоб,

Юрак бойлигидан қилмабман парво.  
Мени оғушлаган ҳаёт нақ офтоб,  
Янги қўшиқ талаб унда ҳар сабоҳ.

Мен ўтган умрга ачинмай қўйдим,  
Ҳеч кимда кўрмайин умримга ўхшаш:  
Суйдим,  
Эркаландим,  
Айрилдим,  
Куйдим,  
Иззат нима билдим.  
Шу-да бир яшаш!..

12.VI.73.

## ЗАКОВАТГА ҚАСИДА

*Селекционер олим  
Содиқ Мираҳмедовга*

Шухратнинг қаноти пўлатми, пардан,  
Сойдек ёйиларми

ё елдек учқур?

Бахтиёр сезганда яратишлардан  
Инсон ўйлайдими у ҳақда бир қур?

Нимадир учқундай сачраб, куйдириб,  
Тунлар уйқу бермас, кунлари тиним.  
Ўлиб севганингдан ўзин суйдириб,  
Фикринг пармалайди бир ўзингда жим.

Гоҳ бу пармалашдан кўриниб мэнзил,  
Ненидир баридан тутган бўласан,  
Етдим деганингда — сирғилиб енгил,  
Тушда қолган бахтдан ранжиб куласан.

Билмайман. Неча йил мия қатламин,  
Қазиб неча марта чигит экилди йилда.  
Умид неча яшнаб, неча сўнганин,  
Неча бор ишончлар соврулган елда —



**Билмайман.**

Ва лекин дала кезганда,  
Пахтакорда кўриб метиндай ишонч,  
Билдим:

Мўъжиза бор инсонда, фанда.

Билдим:

Қандай чексиз зўрлигин қувонч.

Гўзалар бўйим-ла ўлчашмайди бўй,  
Лекин кўсакларнинг саноғи узун.  
Ҳосил мўллигидан менда ёрқин ўй,  
Ифтихорим тутса бўлар ер юзин.

«Тошкент—бир», ' «икки-ю», «Тошкент—уч»лар-  
дан,

Республикам кўксин тутди оппоқ дур.  
Табиат ташлаган дарду ўчлардан,  
Инсон устунлигин исботи шудир?

Пахта — трактордай келмаган кеча,  
Деҳқоннинг еридан омочни суриб.  
Танобдан йўл олиб неча ва неча  
Миллион гектарларга асрлаб юриб.

Деҳқон аждодлардан келган зар мерос,  
Вазни миллионларга ўтган қадоқдан.

Лекин қанча заҳмат, офатдан халос  
Қилди инсон ақли кашф этган бу фан?

Ҳосил ваъда қилган водий лиқ гўза,  
Бўлмадимми гоҳ вильт, гоҳ қордан нобуд?

**Мана, барчасини енгиб мўъжиза,  
Пахталар элимиз этади хушнуд.**

**Юксак минбарларда пахтанинг мадҳи,  
Чароғон уйларда мўллик, тўкинлик.  
Бир деҳқоннинг эмас, бутун халқ бахти,  
Қудрату қардошлик, бағри бутунлик.**

**Шуҳратнинг қаноти пўлатми, пардан,  
Билмайман.**

**Меҳнат у, фидокорлик у,  
Борлигинг кашфиёт қамраган дардда  
Шуҳрат истаги ҳеч соларми ғулу?**

**Лекин «Тошкент—бир»у «икки», «Тошкент—уч»,  
Зар қадрин билган халқ тилида дoston.  
Билдим заковату фан, меҳнат не куч!  
Эл кунига қандай ярайди инсон!..**

**4.X.73.**

## **ДАЛАЛАРНИ КЕЗМАҚДА ГАШТ БОР**

**Гоҳ-гоҳ далаларни кезмақда гашт бор,  
Қарахт борлигини қучиб ҳаяжон,  
Биласан, сенинг ҳам қалбингда дашт бор,  
Сенинг хаёлингдан тезкорроқ замон.**

**Ҳаёт энг ҳассос бир қаламкашсимон  
Ўзи ёзиб, гоҳо ўчираб ўзи.  
Фикринг алғов-далғов қилиб нақ бўрон,  
Кўчкилар кўчириб очади кўзинг.**

**Қалбингдаги даштга силжир қайноқ ўт,  
Каналлар-ла кирган сувдай ҳаётбахш,  
Сен кийикдай енгил, ёшинг ҳам унут,  
Уйғона бошлайди шу дилдаги дашт.**

**Далалар... Куз фасли либоси серранг,  
Осмон гоҳ ўт очар, гоҳ солар қовоқ.  
Дейдилар:**

**Далада бормоқда зўр жанг,  
Дала-чи, тонг каби боқади оппоқ.**

Жанг борар инсону табиат ора,  
Гўзал, ажиб жангдан дилларда сурур.  
Жанг қизиган сари инсон тобора  
Руҳида сезади виқорли ҳузур.

Далани денгизга таққос этган чоқ,  
Балки билмаганмиз денгиз кенглигин?  
Мана, дала уфқи уфқдан йироқ,  
Билдик шу таъбирга энди тенглигин!

Чамалай билмайман унинг сатҳини,  
Бир карвон зангори кемалар ишда.  
Ҳар бири бир дунё олтин пахтани  
Хирмонга тўкар бир шўнғиб чиқишда.

Хирмон! Хирмон деган сўз ҳам ўтмишдай,  
Тоғлар-ла бўйлашган хирмонлар қайда?  
Бункерлаб келтириб тўккан кумушдай,  
Насиба қолмайди бир дам бу жойда.

Бункерга машина қўйинини тутиб,  
Елкага олади бу азиз юкни.  
«Қурит!»,

«Қопла!»ларнинг устидан ўтиб  
Тўппа-тўғри олар заводга йўлни...

Далаларни бу дам кезмакда гашт бор,  
Қалбинг, тушунчангни босмасин-чун занг,  
Тупроғу инсонда қанча қудрат бор,  
Не маъно кашф этмиш бир чоғ мудҳиш «жанг».

Ғуж-ғуж чаноқлардан тошмоққа шошиб,  
Лўнда-лўнда дурдай пахта боқади,  
Кунлик нормаларни, ҳафтани ошиб,  
Руҳда иштиёқдан гулхан ёқади.

Ва сен ҳам сезасан меҳнатнинг қадрин,  
Қалбинг бир ерида сизғир хижолат;  
Ёзнинг иссиғи-ю ва қишнинг қаҳрин  
Кўтаришга сенда етганми тоқат?!

Уша қаҳратондан, шу саратондан,  
Деҳқон меҳнатидан водийлар тонг ранг.  
Олтиндан ҳам қиммат шу бойлик бу дам  
Бугуннинг нафасин қилар сержаранг.

Ол, Зухражон, мени зангор кемангга,  
Шогирдми, кўмакчи, ким билсанг ҳам, ол!  
Қўнғир соч, туташ қош узра соф чангга  
Боқиб дейман: чанг ҳам очаркан жамол.

Ол мени, оқшом пайт, офтоб чўғиб,  
Сен ёққан чироқда чақнагач пахта,  
Бир бункер бўлса ҳам келтириб тўкиб,  
Ўзни бир ҳис қилай сендаги бахтда!..

Далаларни бир дам кезмакда гашт бор,  
Ваъдалар вазнини сезмоқ учун ҳам.  
Нақадар бурчимиз шонли, улуғвор,  
Нақадар пахтадай қиммат ҳар бир дам.

5.X.73.

## И С Ё Н

Нега мени шунчалик заиф  
Яратдингу ишқ бердинг яна.  
Қалб дардига топмайин табиб,  
Мажруҳ тан-ла яшайман, мана!

Нега бердинг шунча неъматни,  
Кўз-кўз қилдинг атаб бахтиёр.  
Битта-битта тортқилаб бахтни  
Олмоқ экан сенда ихтиёр?

Ўлимдан ҳам қабиҳ йўқ!  
Аён,  
Қолавердим мен ҳам солиб дод.  
Додлаб, ёдлаб ўтди кўп замон,  
Дод ўтидан исинмиш қай зот?

Кўрмаганинг — этмас чирой касб,  
Сезмаганинг — на ғам,  
на қувонч.



## БЕКОР УТГАН ДАМЛАР..

Ҳаёт қайнар кўку сув, қуруқликда,  
Бетиним оқади тез шалоладек,  
Бахтиёрсан сен ҳам шу уйғунликда,  
Инсон ўз азми-ла ҳар дамин безар.  
Кундузга оқшомлар қўйганида чек,  
Бекор ўтган ҳар дам тош бўлиб эзар.

Майли, эзсин,  
Дардсиз тириклик ҳам йўқ,  
Фақат бўшлиққина бедард, беозор.  
Ташвиш ва шодликсиз ўлар-ку қўшиқ,  
Шоир қалби куйсиз — бастакорсиз тор.

25.XII.73.



## Л А В Ҳ А

Чақнаган қиш.  
Момиқсимон қор —  
Атроф ва борлиқни қучмиш серардоғ.  
Нақ оппоқ тўш,  
Излар беғубор,  
Бокиралик ҳоким, ҳамма ер бедоғ.

Ниҳол дарахтларга енгил қўнган қор  
Қўринди гуллаган олуца бўлиб..  
Менинг қалбимда ҳам уйғонди баҳор  
Ўзгалар шодлигин ўз бахтим туюб..

5.1.74.

## **ИЙМАНИБ АЙТМАГАН...**

Ийманиб айтмаган гаплар кўп экан,  
Дарёга қўшилган ирмоқдай ёрқин.  
Айтилмай қолгани ажаб ўт экан,  
Дил қудуғи сатҳин уриб нақ чақин --

Ланжлик, сукунатин қилмоқда кул-кул,  
Дейди:— Наҳот ўз-ла олиб кетасан?  
Нисонлар ичида қолмоғи шарт ул,  
Айтмасанг янгига қайдан етасан?

Туйғулар!  
Тўфондан бир дам олинг тин,  
Кўксим садосига солингиз қулоқ;  
Ахир, кезиб, дунё кўрганинг сайин,  
Журъатни қамчилаш экан мушкулроқ.

Туйғулар!  
Тутаган вақтингиз ўтган,  
Ҳайқириб куйлашга қодир бу қалам!

**Лекин сўз порласин мисоли гулхан,  
Чақнатсин учқуни тушган дилни ҳам.**

**Ҳамма нарса насиб сенга беўлчов,  
Фақат,**

**фақат,**

**фақат умрдан ўзга.**

**Олдда бўзраяди «шош» деган ундов,  
Ҳаёт-чи?**

**Кўкламдай киради кўзга...**

**Б.1.74.**

## **ДОЛГАЛИ БИР ҲАЁТ...**

**Долғали бир ҳаёт ёр қисматли у:  
Ишқига табиат ўзи ҳавасдан  
Ҳасад қиличи-ла ташлади чопиб.**

**У ишқдан девона,  
Ҳижрондан ёна,  
Ёна бағри куйиб,  
Оташи тошиб,  
Кўзларин ҳаётга каттароқ очиб,  
Нақ жароҳатли жайрон қайтадан турди.  
Афсонавий жондай чопса — чопилмасдан,  
Ажал ахтарса ҳам ҳеч топилмасдан,  
Туғилмоқ маъносин яшашда кўрди.**

**Қуёш муз қатламин эритганидай,  
Ёшин артаверди яшаш истаги.  
Ер баҳорда қишни унутганидай,  
Қулф урди қалб, онгда орзу кўртаги.**

Бирдан думбулликдан қолмади асар,  
Эрка шодликларин ютса ҳам кадар,  
Қайғу селларига тоқат тоғидан  
Энг қирра тошларни отиб яшади.

Одамлар!

Не бахтки бўлса жонида,  
Онадай эъзозли тупроғимизда  
Ёшлик ўти кезиб юрса қонида,  
Уни фақат Сиздан олиб яшнади.

6.1.74.

## ТОМЧИЛАР...

*Комил Яшинга*

Тун.  
Яна уйқу йўқ,  
Гувиллайди бош.  
Қандай ёрилмайди қон қамчисидан?  
Чоғи, томирларнинг арқоғи бардош!  
Недир чарсиллайди не томчисидан,  
Билмоқчи бўламан.  
Борлигим — асаб,  
Борлигим — сергаклик — соламан қулоқ:  
Юрак бир дам эди тинч сатҳли булоқ,  
Томчи томаверди гардишлар ясаб,  
Минг зайил зарбидан бўламан гаранг.

Томчи лоқайд эмас,  
Томчи сержаранг —  
Тўкилади томчи — борлиғи сабот.  
Томчилар сийқамас,  
Томчилар серранг,  
Ғафлат эшигини қоқар шеър шаддод!

Бу чинни томчилар —  
Олтин минутлар,  
Ҳар бири замоннинг завқига тева.  
Бурчим бўлиб гоҳ-гоҳ  
Лутфан бир йўқлар —  
Мендан ҳам кафтгина ярашиқ мева...

7.1.74.

## КУЗЛАРДА ЮЛДУЗ

«Чехранг субҳидамнинг нуридай тиниқ,  
Наҳотки шуълада ювилган юзинг?  
Утдай куйдириши силайди илиқ,  
Яйрар дил қанчалик бўлса ҳам синиқ,  
Айт-чи, кўзларингда борми юлдузинг?»

Осиё гўдагин илк офтоб қучар,  
Чўмилтирар доя нурда қоқ қундуз.  
Ешликдан қуёшни шимириб ўсар,  
Икки дунё тунин қамраб икки кўз.

Аёл юзин кўплар ўхшатар ойга,  
Балки юлдузларга ёндашмоқ тилак?  
Дуч келгач буғдой ранг содда чиройга  
Уралиб қолади мисли ишқ печак.

Бу кўзлар тунлару кун юғурмаси,  
Қуёш куйдириши, тун роҳати бор,  
Киприкка тортилган ҳинду сурмаси  
Жодулик бахш этган, дегани бекор.



Жоду — туғма бир ўт! Кўкидан кўчиб,  
Жуфт сайёра балки бўлган унга жо?  
Риё, хиёнатнинг борин куйдириб,  
Унга мерос қилган рашк, чидам, вафо.

Шу боис энг тиниқ бир кўзгумисол  
Шодликми, орзуми, аламми, оҳи —  
Бокира ва теран қалбда неки бор,  
Ошкора акс этди ёлғиз нигоҳи:

Чиммату зулматда ютилган олов,  
Олинмаган қасос, заиф мутелик —  
Бари кўзга чўккан ёнолмай лов-лов,  
Шундан тунги кўлдай сирларга тўлиқ.

Бу сирдан асрлар тўқишиб ғазал,  
Не шуҳрат аршига чиқди не шоир.  
Ғазал қолаверди лутфига маътал,  
Бу кўзларга кирмоқ бахтига қодир —

Толе ёр кам бўлган,  
Лекин мадҳия  
Неча тил, лаҳжада ёзилди лак-лак.  
Фусункор кўзлар-чи, на тик, на қия  
Боқмаса ҳам куйни яшатди жондек...

Осиё қизларин илк қуёш ўпар,  
Йўргаклаб олади шуълага доя.  
Лекин энди ўзи қуёшни қучар,  
Ўзи — янги бахтдан янги ҳикоя.

Сержоду чақнайди кўзлардаги ўт,  
У дил тўлиқ эрку бахту меҳрга.  
Мардумида макон топган она юрт,  
«Тунги кўл» лиммо-лим нурли сеҳрга.

Ҳатто нуқс бўлмас гоҳ қалқиб қолган ёш,  
Ёмғирсиз бўлурми йил бўйи кундуз?  
Тақдири, ҳаёти, жонида қуёш,  
Ҳа, кўзда сизларни куйдирган юлдуз!

26.1.74.

ОФТОБ,  
СЕН  
БОРЛИҒИМ!



## ОФТОБ, СЕН БОРЛИҒИМ!

Бир шифохонада дардли тан билан  
Тинмовчи юрак-ла ётаман танҳо...

Қувон, яна ёрқин тонгга етишдинг,  
Тундан омон чиққан жонинг сийлар нур.  
Қувон, деразангдан салом эшитдинг,  
Жуфт кабутар сайрар илк баҳорга жўр.

Яна кўзларингда сен билмаган кун,  
Ҳамма кунларингдан гўзалдай гўё.  
Рангсиз қўл, юзингда ўйнар офтоб,  
Кўрганмидинг шундай ҳаётбахш рўё.

Сенга етгунимча жунжикди таним,  
Томиримда қонлар қолди гилдираб.  
Офтоб — менинг ёрқин, содиқ ватаним,  
Кўзларимдан севинч ёши милдираб —

Боқаман. Упкамни яйратар ҳаво,  
Кўёшим, мен сендан оламан шодляк.  
Кўзни қамаштиргич нуринг дардимга даво,  
Ҳаёт яна гўзал мисли озодлик.

Мана, оппоқ хонам шуълага макон,  
Бинафша буйидай яйратди таним.  
Офтоб! Сен борлигим тирик тутган жон,  
Сен ёлғиз мангуга ташлаб кетарим...

5.11.74.

## МЕҲМОНЛАР КЕЛДИ

Очинг деразани!  
Очинг, меҳмонлар келди.  
Тасвиридан ожиз,  
Мен ном топмаган,  
Латиф,  
Куйдор,  
Нурдор  
Шамоллар елди.

Баҳор ҳали кўкда,  
Бениш куртакда,  
Ғунчада, бинафша баргида бўртар.  
Очинг деразани, унинг ортида,  
Кўпчиган кўкрак-ла,  
Нурга қорилиб  
Лутфан гу-гулайди бир жуфт кабутар.

Очинг деразани! Кирсин хонамга,  
Мен унинг қувончин кўрмоғим даркор!  
Ким билсин, қушдаги гўзал оламга

Суқулмоқда катта, қўпол гуноҳ бор?  
Ана, сайрашади нурга қорилиб,  
Мендан олдин баҳор сезган кабутар.  
Балки қуш қалбидан куй бўлиб ёниб,  
Баҳор менинг таним, дилимга ўтар?

Ошиқ дил ҳам ҳуркак,  
Ҳам беҳад жасур,  
Иккисядан ўсар битта муҳаббат.  
Очманг деразани, кукулашсин ҳур,  
Қуш шодлигин англаш ўзи ҳам бир бахт...

7.11.74.





Дардли келса дуч  
Силжимай қоламан унинг ёнидан.

Гарчанд кимга ташвиш қувончдан суюк?

Дейман:

Ташвишингни ташла елкамга!

Дарға, майли вазмин бўлса ҳамки юк,

Икки эшкак бўлдик!

Дадилроқ ҳайда!

15.11.74.

## МЕН ХАСТАХОНАГА

Мен хастахонага олиб кирдим шеър,  
Таним сирқиратган дард билан эгиз!  
Томир тутган қўллар,  
нигоҳлар меҳр,

Даволашар мени.  
Фикримни бигиз  
Симон тешар уйлар ҳайдаб дардимни.  
Оқликдан чақнаган хонам тўлдиран.  
Тўлдириб бир нурга хаста дилимни  
Дорисиз, игнасииз дардни суғурар.

Ҳаво танқислиги,  
Епиқ эшиклар —  
Ғойиб,  
Гўё кўкка бор улкан дарча,  
Мен сочим учидан оёғимгача  
Ширин дардни сезиб ётаман бемор.

Кимга кумуш игна бахш этган ором,  
Кимни уйқу дору қўйган элитиб.

Барин посбонсимон бедор, беором,  
Сезгир ҳамширалар, гўё беасаб —  
Бир меҳр кафтида сақлайди бедор.

Уйлар:

Мен ҳам уйқу қучоғида маст,  
Кундан-кунга тандан кетмакда ғубор...  
Ҳа, бир кун бир дам бўш қолар бу қафас...  
Кимдир келар:  
Мен шод тарк этган замон...

О, сахий ҳамширам, тунинг бўлсин тинч,  
Назаринг тушмасин гўшамга томон.  
Уйқу сенга!

Мени шеър номли севинч  
Йўқлаб оқ хонамни қорди ифорга.

Биласизми, тавага сиз берган сиҳат  
Бир хазина, мендай қаламга зорга.  
Тушингизга кирсин биз айтар раҳмат...

20.III.74.

## ДОКТОР!

Хайрият, ўпкани олипти шамол,  
Дил соғ.

Балки уни сақлади тилак?  
Биламан, дилда шеър очмоқ-чун жамол,  
Ўпка ҳам ҳаводай, юракдай керак.

Хайрият!  
Тиббиёт олами гавжум,  
Ҳар кун бир юлдузи келар қошимга.  
Томирим, қалбимни салобат-ла жим  
Тинглар! Етмасмикан бу дард бошимга?  
Недан ўпкаларда ножўя товуш?  
Недан қонларимда камайган кураш?  
Балки кузимга ҳам суқулмоқда қиш?

Доктор,  
демак, сўнар сеҳр ва оташ?..

Доктор!  
Қонда жавлон урганда тўфон,  
Ўпкаларга ҳаво уради ўзин.

Кумуш игналардан сиз берган дар  
Меҳру,  
Илтифоту,  
Керак бўлса қон,  
Афсус, даволайди тананинг ўзин!  
Табиат қонуни шаддод, беомон..

20.III.74.

## УТИНЧ...

Очинг деразани, ерга бир боқай,  
Нигоҳимда ёлғиз тоғнинг чўққиси,  
Ерда кўпчиётган ҳаёт-ла оқай,  
Менга бугун ёқмас қору муз туси.

Ювиниб, таранган қизлардай дарахт  
Танаси ялтирар нурсимон силлиқ.  
Баҳор қучоғида минг хил либос тахт,  
Ҳадемай, ҳар бири бир жаҳон янглиғ —

Минг бир тароватда очади жамол,  
Баҳор кийгизади уларга либос.  
Дераза очурга қўлда йўқ мажол,  
Борлигим истагу чанқоқлик, холос.

Баҳор янглиғ рассом ўтмасин ёнлаб,  
Ранглари кирмаса, кирар нафаси.  
Қушлар учар пати офтобда порлаб,  
Гар ўзи кирмаса, кирар-ку саси.

Очинг деразани, ҳарир пардалэр  
Икки ёнда турсин икки келиндай.  
Мени қучсин ташқи тирик зарралар,  
Еллар ачоғласин суюк кийимдай.

Бодом навдасида бўртдими куртак,  
Бинафша қўлларим қолдими кутиб?  
Ёшликдаги каби нам қилиб этак,  
Ётиб ўпмоғим шарт ҳар бирин тўйиб...

Очинг деразани, қалбим мусиқа истар,  
Бу кун сизди жоним не тухфа ҳаво.  
Танимни нокерак бир дард иситар,  
Офтоб,  
Зангор осмон.

Еллардан даво —  
Тилаб, оқ тўшакда ётаман ёниб,  
Ерда уйғонмоқда бутун мавжудот.  
Утинч:  
Бир меҳрибон қўлларга олиб,  
Отинг, яна қучсин шу соғлом ҳаёт...

20.III.74.



## ЮРАККА АМР ЙЎҚ..

Юракка амр йўқ, севгидан ўзга,  
Табиат ўзи ҳам бу бобда ожиз.  
Кўрганда дилу, тил кирмаса сўзга,  
Баттолми, мумтозми — севгили деймиз.

У баттолни олиб бўлмайди пулга,  
Олтин занжир билан бўлмайди боғлаб,  
Тухфа-ю мадҳия сололмас йўлга.  
Дилга дил-ла кирмоқ бўлмакни чоғлаб —

Ўтли бир нигоҳ-ла қилурлар чил-чил,  
Парчинида сўнгра қолурлар яшаб,  
Иккита қирғоқни қанот қилиб дил,  
Инжитиб, сийлашдан кетади яшнаб.

20.III.74.

## ҚАЙДА ҰЗ СЕВИНЧИМ...

Уқилмаган мактуб,  
Тақилмаган зийнат  
Нодаркорлар ичра ётар кесакдай.  
Узоқроқ,  
Хилватроқ кунжакка ирғит.  
Нақ жарроқ пичоғи — кайфинг кесардай!  
Шундай ҳам нобутун кўксинг қўйсин тинч!  
Тухфалардан баланд,  
Синчковликка ёт,  
Севинч!  
Қайда ўша қайтмовчи севинч?  
Қўлга тутолмагум бебаҳо бисот!

20.III.74.

## УТТИЗ КУН

Мана, ўтиб кетди қиммат ўттиз кун,  
Уттиз кун ёгаман авай-ардоғда.  
Гоҳ ойдан тўкилган нақ аччиқ тутун —  
Қор ёғар,  
Гоҳ шуъла ўйнар ётоқда.

Қордай шошмай яйраб келади учгум,  
Ҳамма дард,  
Ташвишдан,  
Хаёлдан холи,  
Сеҳрли шуълани борлиқ-ла қучгум,—  
Шуълага етмак ҳам энди бир толе!

Ўттиз кун!  
Умрдан қоқ бир ой демоқ,  
Неча ойи қолди ҳаёт йўлида?  
Начора!  
Ким бир кун,  
Бир дамнинг бир чоқ  
Сониясин тутиб қололмиш қўлда?..  
20.III.74.

## КЕЛИН ТУШДИ

Қўшимиз уйига тушмакда келин,  
Ҳовли-ю кўчани забт этган карнай.  
Пайвандлаб бир куйга икки ёш дилин,  
Қадим-қадимлардан келиб куйлар най.

Сурнай гоҳ наво-ю, гоҳ ҳинд наъмасин,  
Неки бор — янгратар қай куй бўлса урф...  
Бизнинг ҳовлида ҳам тўйнинг нафаси,  
Менинг дилимда ҳам баҳор урди қулф.

Келин-куёв қалбин тўлдирган шодлик  
Тўлқини тинмасин сурнай мисоли:  
Кафтда тутмас тўйдаи тантанаворлик,  
Ҳаёт боғи гоҳ тинч,  
Гоҳи бўронлик.

Оғирлик елкада,  
Иқбол ўртада  
Боқий қолсин жуфт-ла севги висоли.

1.IV.74.

## ПУШКИНГА

Мен — шарқлик.  
Шарқликлар удуми шундай:  
Азиз кишимизни Сиз деб атаймиз.  
Россия тунидан туғилган кундай  
Дилимиз ёритиб яшар даҳонгиз...

Шарқ — шоир макони,  
Шеър — юрак қони,  
Биласиз, шеър демак — дилдираган жон,  
Қул қўли кишанда,  
Тул ғамга банда,  
Зулмдан ҳориса шеър битган хон.

Хонлар ўтди қуллик аравасида,  
Қўл эмас дилдан ҳам кишанлар тушган.  
Сизнинг Россия-ла  
Бизнинг эллар ҳам  
Бир бутун юракдай бедахл гулшан.

Яхлит гулшан элда йиллар заргари,  
Халқ ўлмас зарларни терди саралаб.  
Шеърят боғида,  
Минг хил либосда  
Рус қалбин бетакроп сўнмас бир созда  
Сиз куйлаб юрасиз диллар оралаб.  
Ёнингизда Шарқнинг мўйсафидлари —  
Навой, Фузулий, Ҳофиз асрлар  
Ўта келиб сиз-ла қуради суҳбат.  
Бир орзу, бир дард-ла чақнар сатрлар,  
Ёритар чеҳрангиз ҳудудсиз шуҳрат,  
Шеър тожи ўлмаслик аталмиш қисмат!  
Александр Сергеевич! Қисмат не жумбоқ,  
Гоҳ у тоғ чўққиси, гоҳ у тубсиз чоҳ!  
Ишқдан, эзгуликдан,  
Дард, ҳақиқатдан  
Йўғрилган мисралар дилларга ҳамро

Йиллар Сизга келиб ўтади бойиб,  
Диллар ўз меҳри-ла шаънингиз ёйиб,  
Замон ўтган сари чақноқроқ ҳар сўз.  
Ўқ тешган танингиз Она ер қучиб,  
Дилингиз ҳар сўздан боқар наҳ юлдуз.

Мана, мен ҳам ўз-ла қолган чоғимда,  
Дил ё хит, дил ё шод истаб суҳбатдош,  
Навой ё Сизни қўлга оламан.  
Менинг аёл қалбга Лайли, гоҳида  
Татьяна бўларкан энг мунис йўлдош,  
Аёл буюклигин куйлаб қоламан.

Ва нақ Сиз бошимда зукко муаллим  
Турасиз, мен сўзга бераман пардоз.  
Буюкликка шогирд, заиф қалачим  
Улмас музангиздан олади парвоз.

Навоий демишки:

«Шеър — дил ҳамроҳи».

Бугун юлдуздан кўп Сиз ҳамроҳ диллар.  
Қани эшитсангиз, қай жаранг, оҳанг  
Уқир ўз тилида Сизни не эллар!

Янги тонг отмоқда, кекса асрда  
Гўдакка кўкрагин тутади она.  
Ким билсин, қай уйда ва қайси тилда  
Янграр сиз тинглаган ё битган алла...  
Она қалби Сизнинг шеърдай сертўлқин  
Келажак қўлига бермакда бугун.

2.VI.74.





Мурғак диллардаги саволни ечиб,—  
Битиб улгурмаган онгларимизга,  
Домлажонлар фанга дарча очган он?  
Сўнг унинг сеҳридан тонгларимизга  
Неча тун уланиб, уйқулар қочган  
Замонлар ҳаммаси биз билан бирга!  
Эзгу шуур каби номингизда жо!  
Бир дарахт ўтказган бўлсак бир ерга,  
Демак, ўгитингиз этибмиз бажо!  
Ҳаммаси, ҳаммаси ёшлигимиздай,  
Бериё ва бедоғ сўнмовчи оташ,  
Барча илк таълим — дил қуёшимиздай  
Порлаб турган нурни Сиз этгансиз бахш!  
Ҳамма илк тасаввур, ҳамма илк туйғу  
Онамиз сутидай қолар бир умр.  
Ленин номидаги Билим уйи бу,  
Шундан дилимизда тоғдайин ғурур!  
Ҳар билимга чанқоқ,  
Домлага мафтун,  
Ҳар кун битта фанга ошиқлик қани?  
Қандайдир ғалати ширин бир тўлқин  
Ақлу ҳушинг олиб шайдо қилгани?  
Ҳаммасин, ҳаммасин мулки шу даргоҳ,  
Биринчи севгидай яшар бир умр,  
Ҳатто танбеҳлар ҳам эсга тушган чоғ,  
Ота меҳри каби бағишлар ҳузур!  
Эллик йил, биламиз, эмас эллик кун,  
Беминнат хизмату яширин азият —  
Домлалар сочига кумушдан кукун  
Сочганин энди биз англаймиз албат!

Сизнинг жаҳондай кенг илиқ кафтлардан  
Учган ҳар қушингиз лойиқ парвозда.  
Ўқийсиз: меҳримиз сўнгсиз хатлардан,  
Тинглайсиз сиз берган биздаги создан.

Эллик йил орқада! Шуҳратли-шонли,  
Олдинда ажойиб йиллар, асрлар.  
Қутлуғ бўлсин эъзоз, тантана, шодлик,  
Муҳтарам домлалар, бахтли насллар!

17.V.74.

## ЛОЛА

Лола,  
Лола,  
Бутун коинот лола,  
Кўзим қамашади,  
Ақлим завқдан лол.  
Ўнгирга тўкилган қизил шалола,  
Пойимда бепоён ол гилам мисол —  
Боқаркан кўз каби тўлиқ зиё-ла  
Босиб,  
Йўлим давом этмагим маҳол.

Ешлик экан:  
Босиб,  
Янчиб ўтганман,  
Лолалар ёниғин домига тушиб —  
Ёнига борибоқ, ёнлаб ўтганман,  
Ўзгасин жилваси дилимда жўшиб.  
Ўзганман,  
Юлганман илдиз-ла қўшиб,  
Қучоғим тўлдириб кўзга суртганман.

Салқин кўрпасига узала тушиб,  
Қуёшдан лоладай қўшиқ кутганман.

Тушда юлдуз чўлин кечганман тоғда,  
Булут силсиласин ўтганман яёв.  
Мен маслак йўлида умтилган чоғда  
Бўлмаган мен кесиб ўтолмаган ғов.

Энди-чи? Лолани топтаса биров.  
Ё яшноқ бир гулни бўлса узмоқдай,  
Ўйлайман:  
Лолачўл улкан ёноқдай,  
Қуёшдан,  
Баҳордан ял ёниб лов-лов —  
Шу фусун,  
Гўзаллик она тупроғда  
Беҳадик яшнасин,  
Мен бўлай аёв!  
Завқимни чодирдай ёзай ардоғда,  
Узмоққа ҳеч кимда дил бермасин дов!

29.III.75.

## ИЗЛАЙМАН..

Фикрлашдан бошу  
Дил толганида,  
Ишли онлар ўтиб, эл олганда дам.  
Ўзим учун юлиб вақт олганимда,  
Худди юрагимдай мунис бир ҳамдам  
Ёнимда йўқ бўлса,  
Уни излайман.

Баҳорга шошқинсам жаннат қилган дуч,  
Сўйлашга талпинсам ўргатган куйга.  
Жўшқин давраларга журъат берган куч  
Буюк,  
Боқийлиги фарқ этиб ўйга,  
Қонимга суқ солса,  
Уни излайман.

Бағримдан узганим — бағри-ла хурсанд,  
Қонимни берганим — бахти-ла гулгун.  
Хусни мендан кўҳлик,  
Парвози баланд,

Меҳри бир жонимга солиб минг тўлқин —  
Сигмайин жўш урса,  
Уни излайман.

Кунлар қанча шодлик,  
Қанча ношодлик,  
Қанча иш,  
Қоҳишга этар рўбарў.  
Жаҳонга сиғмаган севинчга нордек  
Келиб бир баҳамни қилганда орзу,  
Тақдир тўсиқ бўлса,  
Уни излайман.

Излайман!  
Биламан, топмайман уни.  
Зотан, ўзим уни қачон йўқотдим?

Фарзанд,  
Набиралар туғилган куни,  
Мен уни ҳар сафар Абадга топдим...

24.V.75.

## ТУН ТУЛА ҚҰШИҚҚА

Наздимда тун тўла қўшиққа,  
Лекин уни тинглаб, тингламаган бор!  
Кундузлар бахш этган шодликка  
Маст бўлиб тунларни кутар зор.

Тун менга содиқ дўст сингари  
Ёп-ёрқин бағрини очади.  
Зуғмимдан бир нафас тингани,  
Қовжироқ кўзимдан уйқулар қочади.

Қочавер,  
Кетавер,  
Кутганлар сени кўп!  
Оз эмас тун кўксин тешганлар мен сиёқ.  
Кундузнинг қуралаш ишлари элаб хўп  
Ўткизгач, дилларни тинглайман яхшироқ.  
Заводлар юраги тинмайин яқину йироқда  
Эл учун,  
Мен учун ишлайди.  
Шаҳримга сочилган саноқсиз чироғлар

Ҳамшаҳарим рӯзғори,  
Бахтидай яшнайти.

Кимлардир елади биз томон;  
Тунлардан юқори,  
Юлдуздан пастларда.  
Минг сомон йўллар-ла кесилган бир осмон,  
Мезбонлар мазгилин каргаси дўстларда,  
Келишар,  
Кетишар  
Ва лекин юракда  
Уловга тобемас муқаддас йўл ҳам бор.  
Меҳрдан пояндоз тўшашга,  
Элчилар юбориб энг учқур санъатдан  
Жаҳонни чорлашга бир ўктам ҳаққим бор.

Кундузлар етмаслик ишим кўп,  
Ҳар юртга ақалли бир мактуб,  
Ҳар дўстнинг қўлига парчалаб бир қалбни  
Тутқизгим келади бу замон.  
Муқаддас юртимда кезувчи нур жаҳон  
Ҳақида бир ўтдай шеър ёздим мен қачон?!  
Ҳар бири—бир дунё, инсонни кўтариб қўлда даст  
Меҳнати қилади намойиш.  
Мен шундай қудратли,  
Бир танги,  
Бир сахий одамлар сафига суюк, эш:  
Чотқолнинг кўксига туғилган булоқдай  
Қайновчи дилимда туғилар энг тиниқ минг фикр.  
Кўзимга солинган энг сурбет қуроғдай



Уйқуга чап бериб,  
Барини шеър билан этаман мен зикр:  
Уззукун ишлаган деҳқондан мен бурчли,  
Тунда ҳам тинмаган ишчидан мен хижил.  
Шу сабаб тунларим кундуздан ҳам ишли,  
Энг ёрқин,  
Энг тиниқ қўшиқлар тинглар дил.

Тинглар дил  
Ҳар аёл достонин,  
Тонг саҳар паллада айтилган алласин.  
Сув ости ўлкасин  
Ва ойнинг кўлкасин,  
Ғунчалар лаб очган фусункор палласин —  
Қўшиққа солмоқ-чун  
Наҳот мен кўрганман?  
Уйқуга тўймасам, тўймайин,  
Айтинг-чи, қай замон мен нега тўйганман?!

22.VIII.75.

## К Е Л А Ж А К . .

**Келажак!**

Бир умр кўзимда турасан,  
Мен сенинг барингни тутганда,  
Тонг каби яшариб, орзуни қучганда,  
Эртага чорлайсан чароғон  
Кўрсатиб хаёлниг оқ чақноқ силсила тоғлиғин!

**Эрталар!**

Эрталар саноғин сўнгни йўқ,  
Эрталар,  
Эрталар ҳар бири шоҳ қўшиқ,  
Энтикиб доволар ошмоққа юраман,  
Чиқаман,  
Тушаман,  
Бораман бир ечмай истакнинг чоригин.

**Келажак!**

Сен эса замину қуёшдай йўлдасан бетўхтов!  
Келарнинг — борлиғи сир, орзу,  
Табиат ўзи ҳам,

Дониш ҳам,  
Жоҳил ҳам қўёлмас унга ғов.

Билмаймиз:  
Қўйнинг қўнжнингда  
Не сиёқ туҳфалар бўлажак,  
Ким умрин энг синчков мезони — тарозу  
Палласин қай бири не сиёқ тўлажак.

Сен жамол очасан:  
Ҳар кун бир сабоқдай.  
Юртимнинг,  
Халқимнинг энг мумтоз иқболи сингари.

Кечмишим ёлғиз бир алифбо — сабоқдай,  
Сен эсанг мен тинмай ўқиб ҳам уқигум,  
Куч етса атласдай қўшиқлар тўқигум,  
Кўп гулшан,  
Кўп улкан,  
Кўп жозиб бир дунё,—  
Бундайин акс этган на Фарҳод кўзгуси!  
У — бизнинг бугунги кунимиз.

Эрта-чи?  
Эртамиз на хаёл, на рўё;  
Бугундан кўркам у,  
Қон-қардош элларнинг дўстлиги қургуси!

Келажак!  
Сен оҳу сингари имлашдан,  
Инсонлар орзусин онадай тинглашдан

Тинмаган сийнадай оқ майдон.

Биз — бугун кишиси!

Келажак — эртамиз,

Кўкка илк йўл солган авлодми ердამиз.

Замон-чи?

Яратиш дарди-ю шавқи ҳам,

Дил каби парвозли, ардоғли шаън замон.

Келажак,

Сен томон юрганим,

Қаламни сурганим,

Кўрганим сари сен кетасан югуриб

Ва сўнгсиз йўлингдан мен териб олажак

Меванинг сараси қолади тўкилиб:

Енгларинг қатида,

Рўмолинг учида,

Қанотинг патида,

Жаҳондай бемиқёс дастурхон ичида

Кетади ҳеч битмас тилаклар тугилиб.

Чақмоқдай чўрт кесиб йўлингни тўсганлар,

Шиддату меҳнатдан муждалар югуриб,

Яшиндай ярқираб олдинга ўтганлар,

Кўлингдан тутишиб,

Довонлар ўтишиб

Фазога учганлар авлоди бўлсам ҳам,

Укинчим битмайди,

Энг учқур илҳомлар қаноти — хаёлда учсам ҳам,

Кучоққа олишга,

Кўшиққа солишга дамларим етмайди!

**Келажак!  
Қўлларим етмаса-етмасин,  
Қуйларим битмаса, ҳеч қачон битмасин!  
Келарлар қўли-ла битилур!**

**Мен чиққан чўққидан парвозга чиққанлар  
Сендан ҳам суръатли,  
Биздан ҳам журъатли  
Силсиланг ошганлар етажак.  
Ҳеч аср битмаган энг ёрқин,  
Энг ўтли дилларга  
Энг яқин қўшиқлар битажак!**

**Мен эсам шу куйни нақ ўзим битгандай,  
Келажак минг йиллар ўрқачин ўткандай  
Қувонарман!  
Қайтадан дилимда,  
Чеҳрамда ёшликнинг,  
Замонга эшликнинг шодлиги барқ уриб кетажак!**

27.1.74.

## МУНДАРИЖА

### КАМАЛАК

Қамалак . . . . .	5
Узоқларда бир қуш сайрайди . . . . .	10
Яна бугун баҳорга зорман. . . . .	12
Шафақ . . . . .	14
Бир даста гул келтирди қизлар . . . . .	16
Мен туғилган кун. . . . .	18
Ҳаёт бу . . . . .	21
Қуёш узиб бер . . . . .	22
Туғишганлар . . . . .	24
Булгория . . . . .	28
Нокерак ҳаяжон . . . . .	32
Бедорлик . . . . .	33

### АЗИЗ ТУЙҒУЛАР

Баҳор . . . . .	37
Невара . . . . .	39
Мажнунтол . . . . .	40
Наздимда . . . . .	41
Боғлар қийғос гулда . . . . .	42
Орзу . . . . .	43
Бағрингдан қўйма . . . . .	45
Мен ерда туғилганман . . . . .	47
Мактаб очилди . . . . .	49

Орада саҳифа қолибди бўм-бўш.	51
Бўрон қучоғида	53
Мен ўтган умрга	55
Заковатга қасида	56
Далаларни кезмакда гашт бор.	59
Исён	62
Бекор ўтган дамлар	64
Лавҳа	65
Ийманиб айтмаган	66
Долғали бир ҳаёт	68
Томчилар	70
Кўзларда юлдуз	72

### ОФТОБ, СЕН БОРЛИҒИМ!

Офтоб, сен борлигим	77
Меҳмонлар келди	79
Ҳаёт кемаси	81
Мен хастахонага	83
Доктор!	85
Утинч	87
Юракка амр йўқ	89
Қайда ўз севинчим	90
Ўттиз кун	91
Келин тушди	92
Пушкинга	93
Қутлов	96
Лола	99
Излайман	101
Тун тўла қўшиққа	103
Келажак	106

*На узбекском языке*

ЗУЛЬФИЯ

ГОДЫ, ГОДЫ

Стихи

Редактор *Омон Матжон*

Рассом *К. Воробьев*

Расмлар редактори *А. Бобров*

Техн. редактор *В. Барсукова*

Корректор *М. Қудратова*

Босмахонага берилди 25/IX—75 й. Босишга рухсат этилди 1/X-75 й.  
Формати 60×90<sup>1/32</sup>. Босма л. 3,5. Нашр л. 2,55. Тиражи 20000. Р. 09620.  
Ғафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. Тошкент,  
Навобий кўчаси, 30. Шартнома №177—75.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Нашриётлар, полиграфия  
ва китоб савдоси ишлари бўйича давлат комитетининг 1-босмахона-  
сида №1 қўғозга босилди. Тошкент, Ҳамза кўчаси, 21. 1975 йил.  
Заказ № 811. Баҳоси 26 т.